

Analyse | 8 november 2021

Belastingenschuld per branche

Franka Rolvink Couzy, hoofd sector research 06-41374109

Belastingenschuld bedrijven is flink toegenomen

Ruim 10 procent van de ondernemers heeft vanwege de lockdowns een belastingenschuld opgebouwd. Die schuld is tot en met augustus van dit jaar opgelopen naar 18,3 miljard euro, 2,4 miljard euro meer dan begin dit jaar. Voor diverse branches staat de belastingenschuld gelijk aan een of meer jaarwinsten. Zo heeft 44 procent van de restaurants een belastingenschuld opgebouwd die inmiddels gelijk is aan bijna twaalf keer de volledige maandelijkse bedrijfswinst van 2019. Deze schuld moet in 60 maanden worden terugbetaald, zodat 20 procent van de maandelijkse bedrijfswinst moet worden afgestaan.

Dit blijkt uit onderzoek van ABN AMRO dat is gebaseerd op data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het gaat bij het uitstel vooral om omzetbelasting en personeelskosten, zoals loonheffing, sociale premies en inkomstenbelasting. Dit zogeheten 'bijzonder uitstel' kon tot 1 oktober van dit jaar worden aangevraagd. Het demissionaire kabinet Rutte III heeft de ondernemers vervolgens vijf jaar de tijd gegeven, tot 1 oktober 2027, om de schuld terug te betalen. Vanaf 1 oktober 2022 moeten ondernemers maandelijks aflossing betalen.

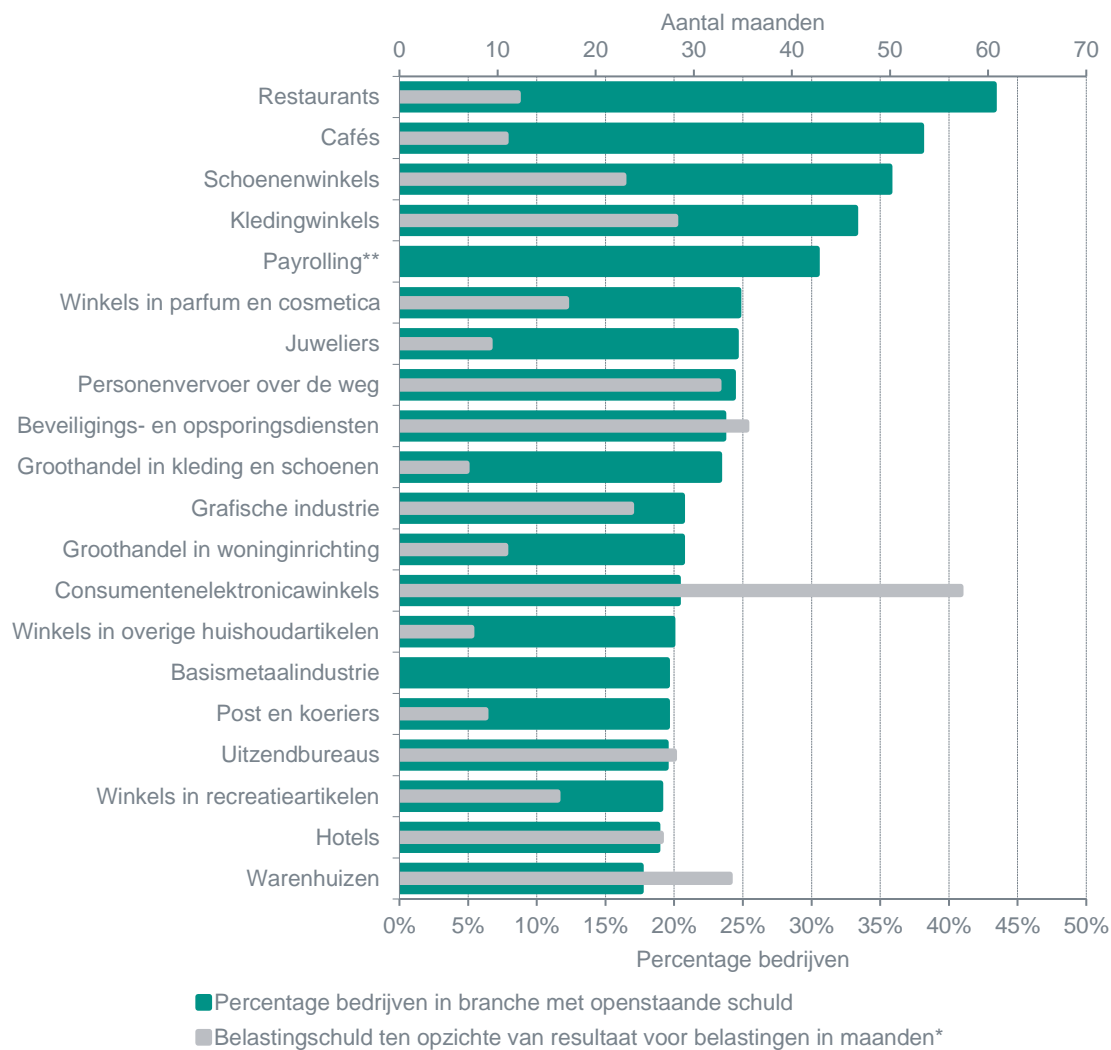
Groot verschil

Dit is de tweede keer dat ABN AMRO de tijdens de pandemie opgelopen belastingenschuld binnen de sectoren in kaart brengt. Sinds [de vorige publicatie](#), waarin het uitstel tot maart staat beschreven, is de economie voor een deel open gegaan. Veel branches, zoals de horeca, de dierentuinen, musea en sportscholen, zijn weer operationeel, zodat zij ook weer omzet draaien. Toch is in veel sectoren, ook die weer open zijn, in de maanden na opening meer uitstel aangevraagd. Een reden hiervoor is dat de omzet nog niet op het niveau is van voor het uitbreken van de pandemie. Daarnaast is het aannemelijk dat veel ondernemers uit voorzorg uitstel hebben aangevraagd, zodat zij voldoende liquiditeit op de balans hebben.

Groot verschil met de vorige keer is dat de schuld minder op de kasstroom drukt, omdat de ondernemers van het kabinet twee jaar langer de tijd hebben gekregen om de schuld terug te betalen. Het percentage

van de invorderingsrente neemt over de jaren wel toe. Zo wordt tot en met eind van dit jaar 0,01 procent aan invorderingsrente gevraagd, per 1 januari 2022 stijgt dat naar 1 procent. Het tarief wordt daarna in stappen verhoogd om vanaf 1 januari 2024 weer op de gebruikelijke 4 procent te komen.

Top 20 branches met hoogste concentraties van bedrijven met belastingschuld

Bron: CBS, ABN AMRO

*Zie het einde van dit document voor verantwoording van berekening belastingschuld uitgedrukt in aantal maanden resultaat over 2019.

** Voor payrolling en basismetalaalindustrie valt de belastingschuld door een gebrek aan data niet in aantal maanden resultaat uit te drukken.

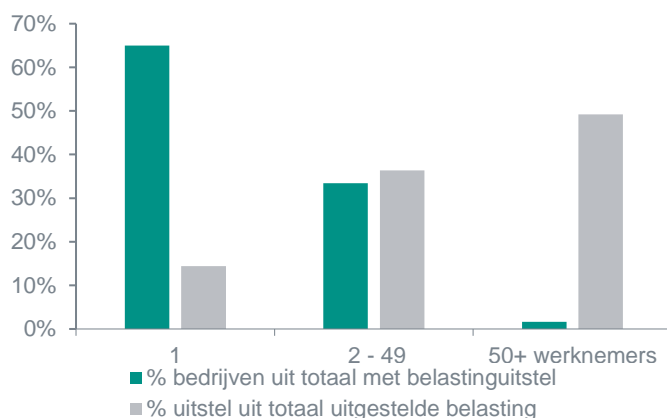
De verschillen tussen sectoren zijn groot. Zo hadden de horeca en de retailsector al relatief veel uitstel aangevraagd en nu blijkt dat beide sectoren 36 procent meer belastingschuld hebben opgebouwd ten opzichte van februari. Maar ook binnen deze sectoren zijn grote verschillen te vinden. Zo vallen onder de

retailsector zowel de kledingwinkels als de supermarkten. De eerste zijn gesloten geweest, de laatste bleven tijdens de lockdowns open en had zelfs meer aanloop dan voor de lockdowns. Duidelijk wordt nu dat 33 procent van de kledingwinkels belastinguitstel heeft aangevraagd, waar dat bij de supermarkten beperkt bleef tot 15 procent.

Hoewel deze cijfers inzicht geven in het uitstel tot september van dit jaar, blijkt uit een recente brief van de Tweede Kamer dat in de laatste maand waarin nog uitstel van betaling mogelijk was voor 1,4 miljard euro extra is aangevraagd. Dit bedrag is vooral naar het midden- en het kleinbedrijf gegaan. Het totale uitgestelde belastingbedrag komt hiermee eind september op 19,7 miljard euro. Hiervan staat 42 procent uit bij grote ondernemingen, 40 procent bij het middenbedrijf en 18 procent bij het kleinbedrijf. In totaal is sinds het uitbreken van de pandemie 41,9 miljard euro aan uitstel aangevraagd door 376.000 ondernemers. Hiervan is dus meer dan de helft al verdwenen. Hiervan is een groot deel inmiddels afgelost (17 miljard euro) en een ander belangrijk deel is later verminderd wanneer bijvoorbeeld de belastingaanslag te hoog was vastgesteld (5,4 miljard euro).

Bulk van het uitstel zit bij grote bedrijven

Het aantal bedrijven van het totaal met belastinguitstel en het uitgestelde bedrag van het totaal aan uitgestelde belastingen naar omvang.

Bron: CBS

Opvallend is dat er dit jaar minder is afgelost dan vorig jaar. Met name grote ondernemingen losten verhoudingsgewijs vorig jaar meer af. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het benutte uitstel vorig jaar niet nodig bleek omdat het coronavirus met name in de zomer minder hard toesloeg dan verwacht en daardoor versneld kon worden afgelost. Dat sentiment was tijdens of na de tweede en derde golf niet of minder aanwezig, zo lijken de cijfers te suggereren. Ook is sindsdien duidelijk dat het virus nog niet weg is en ook dit najaar nog altijd tot extra maatregelen leidt. Het invoeren van de QR-code om toegang te krijgen tot sportscholen en mogelijk ook niet-essentiële winkels, is hiervan het meest recente voorbeeld.

Belastingdruk

Grootste zorg is dat de belastingschuld van 18,3 miljard euro bij een beperkte groep zit. De branches die door de overheidsmaatregelen gesloten zijn, springen hier vanzelfsprekend uit. Daarnaast is te zien dat de sectoren die aan deze getroffen bedrijven hun producten of diensten leveren ook vaker uitstel hebben

aangevraagd. Zo hebben alle cafés met vijftig of meer werknemers uitstel van belasting aangevraagd. In de uitzendsector, die personeel levert aan een branche als de cafés, en in de drankensector hebben respectievelijk 41 procent en 50 procent van de grote bedrijven een belastingschuld.

Gevolg is dat de belastingdruk binnen enkele sectoren hoog oploopt. Zodra de schuld moet worden terugbetaald, in ieder geval in de komende vijf jaar, drukt dat op de kasstroom van ondernemingen. Om een paar branches te noemen: voor drukkerijen wordt de gemiddelde belastingafdracht 36 procent van de winst per maand. In het personenvervoer over de weg, zoals taxi's, touringcarbedrijven en openbaar vervoer, is dat 54 procent. Bij autohandel en reparatie drukt de belastingschuld in zestig maanden voor een kwart op de winst. Voor de detailhandel, exclusief de autohandel, is dit 36 procent.

Verder zijn er ook branches op de lijst die naast de coronagerelateerde beperkingen tegen andere problemen aanlopen, zoals de brexit, hoge grondstofprijzen of de stikstofcrisis. Zo heeft de bouwmaterialenindustrie te maken met hoge grondstofprijzen. Industriële bakkerijen zijn relatief energie-intensief en voelen zodoende ook de hoge energieprijzen. En een branche als de weg- en waterbouw kampt met de stikstofcrisis. Ook deze sectoren hebben in de afgelopen anderhalf jaar uitstel van belasting aangevraagd. Uitstel stond immers voor alle bedrijven open.

Macro-effect

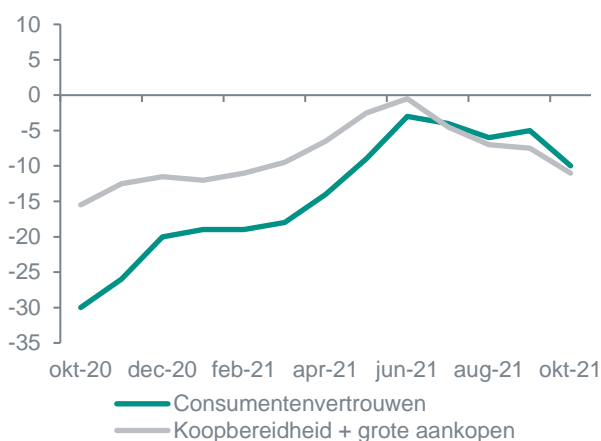
Het feit dat de uitgestelde belastingen voornamelijk geconcentreerd zijn in enkele sectoren is voor de economie als geheel op het eerste gezicht positief nieuws, want juist daardoor lijken mogelijke negatieve effecten van de schuldenlast vooral beperkt te blijven tot die sectoren. De vooruitzichten voor de Nederlandse economie zijn dan ook rooskleurig. Zo is sprake van inhaalgroei die de economische activiteit nog tot ver in 2022 zal opstuwten. We verwachten dan ook stevige groei van het bruto binnenlands product van 4,4 procent voor 2021 en 3 procent voor 2022. Faillissementen bevinden zich sinds de start van de coronacrisis ook ver onder het historisch gemiddelde. De reden hiervan is de coronasteun.

Deze positieve noot betekent overigens niet dat dit thema vanuit macro-economisch perspectief irrelevant wordt. Ten eerste kunnen er ook in de sectoren die geen belastingschuldconcentratie kennen individuele bedrijven zitten voor wie deze schuld wel negatieve effecten teweeg kan brengen. Denk aan een bedrijf dat levert aan de horecasector, maar waarvan de eigen sector geen directe last heeft gehad van de lockdown. Dit perspectief op bedrijfsniveau ontbreekt echter nog, omdat het hier gaat om gemiddelden. Daarmee moet rekening worden gehouden.

Ten tweede staan de sectoren met hoge concentraties midden in de economie. Het meetorsen van een hoge schuldenlast kan de flexibiliteit van de bedrijven in deze sectoren beperken. De mogelijkheden om uit te breiden of te investeren worden beperkt, wat op termijn gevolgen kan hebben voor de werkgelegenheid in deze sectoren die vrij arbeidsintensief zijn. Ten derde moeten ook uitstralingseffecten worden meegenomen. Het feit dat deze sectoren worden geremd sorteert weer effecten in de keten die achter deze bedrijven zit, zoals bijvoorbeeld voor toeleveranciers van cafés.

Inhaal groei van consumptie neemt in kracht af

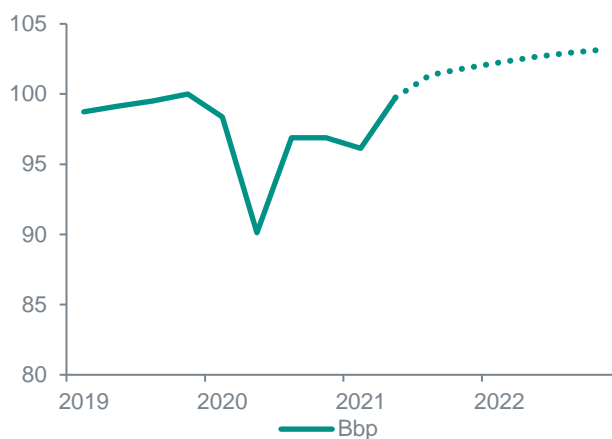
Consumentenvertrouwen en gemiddelde van koopbereidheid en gunstige tijd voor grote aankopen

Bron: Refinitiv, ABN AMRO Economisch Bureau

Robuuste groei in 2022 in het vooruitzicht

Bbp, index 2019q4=100, ramingen in stippellijn

Bron: Refinitiv, ABN AMRO Economisch Bureau

Kwijtschelden

Staatssecretaris Hans Vijlbrief van Financiën verwacht dat het overgrote deel van de ondernemers hun opgebouwde schulden binnen de gestelde periode van vijf jaar volledig kunnen aflossen. Hij gaat er vanuit dat een bedrag van 1,5 miljard euro niet kan worden afgelost. Het kabinet kiest er nadrukkelijk niet voor om schulden generiek kwijt te schelden. Kwijtschelding is volgens Vijlbrief onrechtvaardig. Het versoepelde uitstelbeleid stond voor alle bedrijven open, ongeacht of zij direct geraakt werden door de coronamaatregelen. Sommige ondernemers hebben hun eigen reserves aangesproken of zijn een lening aangegaan om de belastingen te kunnen betalen.

Vrijwel alle onderzoeken die zijn gedaan naar de effecten van de coronasteun tonen aan dat de steun succesvol is geweest in het beperken van de schade voor bedrijven. De toename van het aantal insolvable bedrijven zou zonder steun een stuk groter zijn geweest dan met steun, zo blijkt uit modelsimulaties. Ook heeft de steun hierdoor een sterke stijging van de werkloosheid voorkomen. Lidstaten van de Europese Unie doen er volgens Olivier Guersent, hoofd mededingingsregels bij de Europese Commissie, goed aan de coronasteun niet te snel te staken. De nasleep, en mogelijk nu hernieuwde maatregelen, kan aanvankelijk gezonde bedrijven alsnog treffen, zei hij begin november tegen persbureau Bloomberg.

De sectoren uitgesplitst

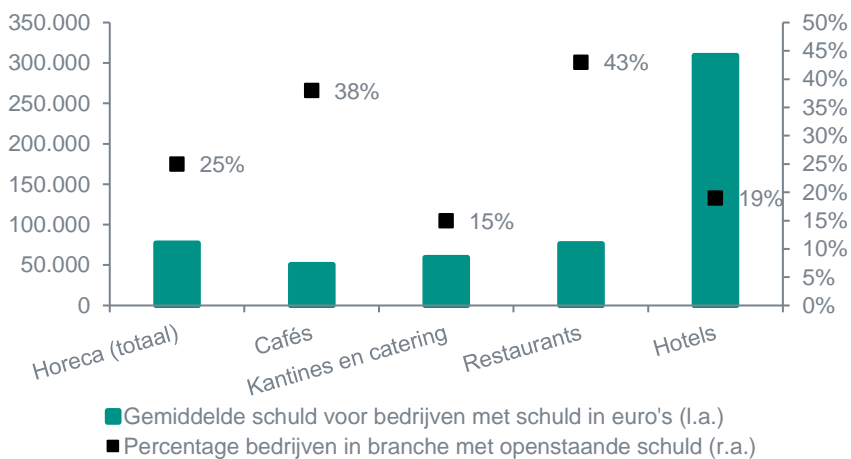
Leisure

Gerarda Westerhuis, sector econoom Leisure 06-29098887

De openstaande belastingschuld van horecabedrijven is fors toegenomen van 943 miljoen euro eind februari naar 1.285 miljoen euro op 31 augustus van dit jaar; een toename van ruim 36 procent. Het aantal kleinere ondernemingen (met 1 werknemer of 2 tot 9 werknemers) met een openstaande belastingschuld is gestegen ten opzichte van het begin van 2021; en ook de gemiddelde belastingschuld van deze bedrijven nam toe. Het aantal horecabedrijven met 10 of meer werknemers met een openstaande schuld nam weliswaar af, maar hun gemiddelde schuld nam net als bij de kleinere bedrijven toe. Zo zagen vooral grote bedrijven met meer dan 250 werknemers de gemiddelde belastingschuld fors stijgen van 3,7 miljoen euro naar maar liefst 6,1 miljoen euro gemiddeld per bedrijf.

Binnen de horecasector is de gemiddelde belastingschuld van hotels, restaurants en cafés in 2021 flink opgelopen. Zo steeg de schuld van hotels tussen februari en augustus van 205.000 naar 309.000 euro gemiddeld per bedrijf, een toename van 50 procent. Voor restaurants nam de gemiddelde belastingschuld toe van 55.000 naar ruim 76.000 euro. Dit is een stijging van 38 procent. De meeste horecaondernemingen hebben geen kans gezien hun belastingschuld te verlagen, wat niet verwonderlijk is gezien de verplichte (gedeeltelijke) sluitingen. De vraag is of zij de komende jaren in staat zijn deze belastingschuld af te betalen.

Hoge gemiddelde schuld voor hotels

Bron: CBS, ABN AMRO

Schulden

Voor het aflossen van de totale belastingschuld zijn horecaondernemingen gemiddeld 16 maanden aan winst kwijt, mits de winsten terugkeren naar het peil van 2019. Veel horecaondernemingen hebben naast de belastingschuld echter ook andere schulden waardoor de druk op de kasstromen nog hoger is. Zo geeft 22 procent van de horecabedrijven aan een totale schuldenlast te hebben die hoger is dan voor corona en

die problematisch is voor het bedrijf. Dit blijkt uit de CBS Conjunctuurenquête die gemeten is aan het begin van het derde kwartaal van 2021. Naast de opgelopen belastingschuld zegt 12 procent van de horecaondernemers een huurschuld te hebben en bijna 6 procent een schuld bij een geldverstrekker zoals banken. Ten opzichte van alle Nederlandse ondernemingen met respectievelijk 2,1 procent (huurachterstand) en 1,8 procent (achterstand bij geldverstrekkers) zijn dit relatief hoge percentages. Het percentage horecaondernemers dat een schuld bij toeleveranciers heeft is vergelijkbaar met alle Nederlandse ondernemingen, namelijk 0,8 procent.

Hoewel de leisuresector langzaam aan het herstellen is, hebben veel branches het nog zwaar waardoor de omzetten nog niet terug zijn op het oude niveau. Zo zagen hotels tot en met augustus van dit jaar 50 procent minder overnachtingen dan in 2019. Met name buitenlandse bezoekers bleven massaal weg (minus 80 procent). Nederlanders gingen in de zomer vooral in eigen land op vakantie; een stijging van 17 procent ten opzichte van 2019. Deze stijging is met name toe te schrijven aan de vakantiemaanden juli en augustus; in juni lag de toename nog maar op 1 procent. De Nederlanders zochten vooral de campings (41 procent) en vakantieparken (33 procent) op en in veel minder mate de hotels. De hotels zagen daarom alsnog een daling in het aantal overnachtingen door Nederlanders van 12 procent ten opzichte van 2019.

Soort accommodatie	Daling overnachtingen in 2021 t/m aug	Aandeel	Uit Nederland t.o.v. 2019 t/m aug	Uit buitenland t.o.v. 2019 t/m aug
Totaal	-21%		17%	-74%
Hotels	-50%	26%	-12%	-80%
Campings	15%	31%	41%	-60%
Vakantieparken	-5%	41%	33%	-71%
Groepsaccommodatie	-51%	2%	-47%	-76%

Bron: CBS, ABN AMRO

Reisbureaus

De door de overheid opgelegde reisbeperkingen hebben ook invloed op de reisbranche. Sinds begin 2020 zijn al 25 reisbureaus failliet gegaan, waaronder reisorganisatie D-reizen. Daarnaast zijn 750 reisbureaus, veelal eenmanszaken, opgeheven. Momenteel hebben 785 reisbureaus samen een belastingschuld van 84 miljoen euro. Bedrijven met 2 tot 50 werknemers hebben een gemiddelde schuld van 106.000 euro, terwijl 20 grotere reisbureaus met meer dan 50 werknemers nog gemiddeld ruim 2,2 miljoen euro aan de belastingdienst moeten terugbetalen.

Faillissementen

Het opmerkelijk lage aantal faillissementen en opheffingen in het Nederlands bedrijfsleven wordt veelal toegeschreven aan de verschillende steunmaatregelen van de overheid. De vrees is dat bedrijven zonder toekomst na het beëindigen van deze steun alsnog failliet gaan, het zogenoemde inhaaleffect. Voor de horeca is dit beeld echter iets anders. Het aantal faillissementen nam wel degelijk toe tijdens het begin van de coronapandemie: van 254 faillissementen in 2019 naar 286 in 2020. Dit gold ook voor het aantal opheffingen, dat steeg van 4215 in 2019 naar 4735 in 2020. Met name de maanden maart tot en met juni 2020 was de toename relatief groot (totaal 149 faillissementen).

In de periode van januari tot en met september 2021 was het aantal faillissementen en opheffingen in de horeca wel relatief laag. Mogelijk komen een aantal ondernemingen uit de horeca vanaf 1 oktober 2021, toen de steunmaatregelen zijn stopgezet, alsnog in zwaar weer.

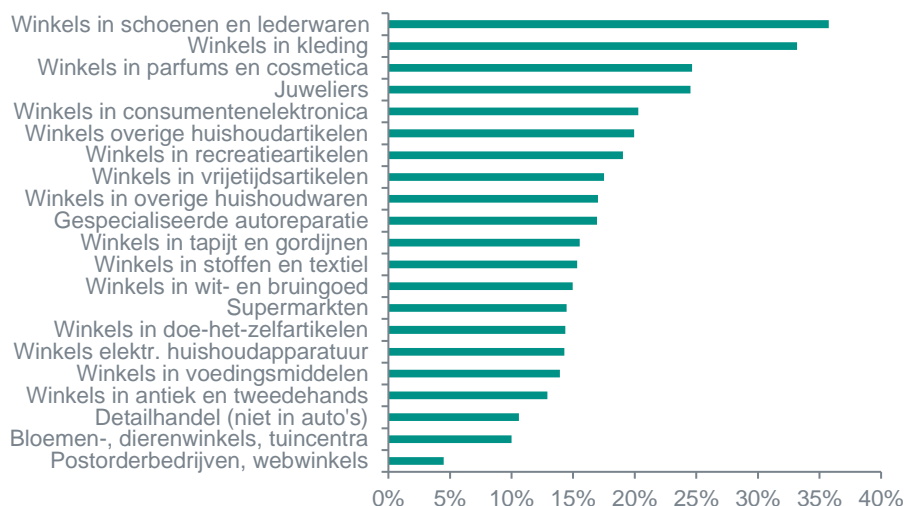
Retail

Gerarda Westerhuis, sector econoom Retail 06-29098887

In de detailhandel is de totale belastingschuld toegenomen van 1,1 miljard euro eind februari naar 1,5 miljard euro eind augustus 2021. Een flinke stijging van 36 procent, wat neerkomt op een gemiddelde belastingschuld van 95.000 euro per bedrijf. Van de bedrijven in de sector heeft 11 procent een schuld bij de belasting opgebouwd. Net als in de leisuresector geldt dat het aantal kleine ondernemingen met een schuld is toegenomen. Gemiddeld zijn de detailhandelaren 20 maanden aan volledige winst kwijt om de belasting terug te betalen, wat neerkomt op gemiddeld 34 procent van de winst indien de sector de schuld in 60 maanden mag terugbetalen. De behoorlijke druk die dit op de kasstromen zet, wordt nog eens gecombineerd met onzekerheden als personeelstekorten en storingen in toeleveringen.

Daarnaast geven de nieuwe coronamaatregelen ook reden tot zorg voor diverse branches in de retailsector. Sinds zaterdag 6 november zijn mondkapjes in winkels verplicht. Ook denkt het kabinet aan wetgeving die de invoer van de coronapas in niet-essentiële winkels mogelijk moet maken. Het is mogelijk dat dit tot verdere druk op de kasstromen leidt van ondernemingen die het treft.

Modewinkels hardst geraakt

■ Percentage bedrijven in branche met openstaande schuld

Bron: CBS, ABN AMRO

Druk op modewinkels

De kleding- en schoenenwinkels haalden opgelucht adem toen ze aan het begin van de zomer weer volledig open mochten. Mensen gingen weer naar de fysieke winkels en de omzetten namen toe. Onlineplatforms zoals Zalando merkten dit in hun omzet in het derde kwartaal. Deze groei was minder hard ten opzichte van het kwartaal ervoor.

Hoewel er licht is aan het einde van de tunnel, is toch ook sprake van grote onzekerheid. Van de kledingwinkels heeft 33 procent een openstaande belastingschuld, voor schoenenwinkels is dit 36 procent. Deze percentages zijn vergelijkbaar met die van februari van dit jaar. Het verschil zit in de hoogte van de belastingschuld; die is in de afgelopen 7 maanden voor beide branches fors toegenomen. Kledingwinkels zagen de schuld oplopen van gemiddeld 91.000 naar 115.000 euro en schoenenwinkels van 115.000 naar 193.000 euro. Dit betekent een toename van respectievelijk 26 en 68 procent. De belastingschuld drukt de komende jaren sterk op de kasstromen.

Het terugbetalen van de opgebouwde schuld aan de belastingdienst zal voor kledingwinkels ruim 28 maanden aan winst voor belasting bedragen en voor schoenenwinkels ongeveer 23 maanden, ervan uitgaande dat ze hetzelfde resultaat behalen in de aankomende jaren als in 2019. Indien de schuld in 60 maanden mag worden terugbetaald, is een kledingbedrijf gemiddeld ruim 47 procent van de winst kwijt aan de belasting en een schoenenwinkel 38 procent. De druk op de kasstromen van kledingwinkels is daarmee wel afgenomen ten opzichte van onze berekeningen van februari, toen we uitgingen van afbetaling in 36 maanden en de kledingwinkels 63 procent van de winst kwijt waren aan belasting.

Flitspeiling

Hoewel de omzetten onder huidige omstandigheden stijgen, blijkt uit een flitspeiling van branchevereniging INretail¹ dat modewinkels met een hoge schuldenlast kampen. Dit loopt bij 11 procent van de respondenten in de modebranche op tot wel 30-40 procent van een reguliere jaaromzet. De meerderheid van de ondervraagden in deze branche is al begonnen met afbetalen, maar 14 procent verwacht pas in de eerste kwartaal van 2022 of later te kunnen beginnen.

Verreweg de hoogste druk op het resultaat voor belasting hebben de elektronikawinkels. Ruim 20 procent van de bedrijven uit de branche heeft een openstaande belastingschuld en zij betalen maar liefst 57 maanden aan volledige winst om de schuld af te betalen. Uitgesmeerd over de voorgestelde terugbetalingsperiode van 60 maanden snoept dit vrijwel de gehele winst op (96 procent van de winst). De elektronikawinkels hadden niet genoeg reserve om de schuld te verlagen; door de verplichte sluitingen kampten ze dit jaar tot en met september 2021 met een omzetsdaling ten opzichte van 2020, het jaar waarin ze overigens nog wel goede zaken deden.

¹ Flitspeiling onder INretail leden, afgenomen tussen 8-10 juni 2021. Totaal respondenten modewinkels is 350.

Gevolgen in de keten

De sluiting van niet-essentiële winkels voor de zomer heeft gevolgen voor de groothandels die leveren aan winkels in bijvoorbeeld kleding en schoenen, woninginrichting en consumentenapparatuur. Ruim een vijfde van de groothandels in woninginrichting en consumentenapparatuur heeft uitstel van belastingbetaling aangevraagd, voor groothandels in kleding en schoenen is dit bijna een kwart. Deze percentages zijn een lichte daling ten opzichte van februari dit jaar. Bij de groothandels in kleding en schoenen en in consumentenapparatuur nam ook de totale schuld af; die van groothandels in woninginrichting nam juist toe met 7,5 procent.

Blijkbaar is een aantal groothandels in staat geweest (een deel van de schuld) af te lossen door een goed tweede kwartaal van 2021 te draaien. Zo groeide de omzet van groothandels in non-food met 37 procent ten opzichte van 2020, de groothandel in kleding en schoenen met 21 procent en in consumentenapparatuur met 35 procent.

	Aantal bedrijven met toegekend uitstel van belasting			Totaal uitgesteld belastingbedrag (in mln)		
	feb-21	aug-21	% groei	feb-21	aug-21	% groei
Groothandel in kleding en schoenen	815	790	-3,1	178	164	-7,9
Groothandel in consumentenapparatuur	355	325	-8,5	54	47	-13,0
Groothandel in woninginrichting	515	490	-4,9	53	57	7,5

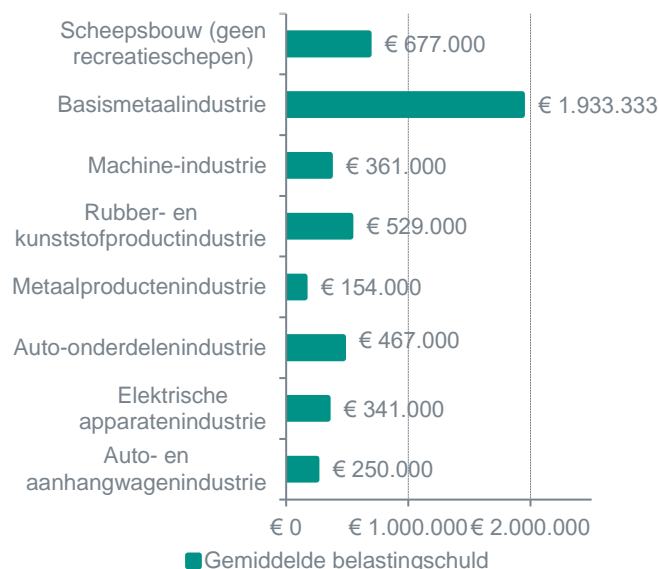
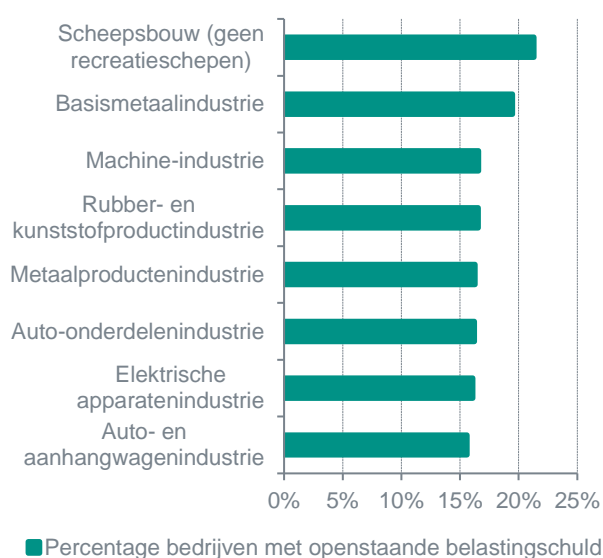
Bron: CBS, ABN AMRO

Industrie

Albert Jan Swart, sector econoom Industrie 06-41449681

De industrie is een van de grootste sectoren. In totaal stond op 31 augustus dit jaar een belastingschuld van bijna 1,9 miljard euro open bij 13 procent van de industriële bedrijven. Het percentage ondernemingen met een belastingschuld ligt in deze sector iets hoger dan het gemiddelde van circa 10 procent voor het hele bedrijfsleven. Gemiddeld hebben industriële ondernemingen een schuld van 195.000 euro, ruim het dubbele van het gemiddelde van 90.000 euro voor het hele bedrijfsleven. Ten opzichte van eind februari is de totale belastingschuld van de sector met circa 80 miljoen euro gestegen. Het aantal bedrijven met een openstaande schuld nam wel licht af, van 9790 naar 9605. Een klein aantal ondernemingen heeft dus de volledige schuld afgelost, terwijl bij sommige andere ondernemingen de schuld verder moet zijn opgelopen.

Scheepsbouw hard geraakt

Bron: CBS, ABN AMRO

Indien de winsten de komende jaren terugkeren naar het peil van 2019, bedraagt de schuld gemiddeld ruim een halve jaarwinst. Gemiddeld moeten industriële ondernemingen naar schatting zeven maanden winst inleveren om de belastingschuld af te lossen. Uitgesmeerd over 60 maandelijkse aflossingstermijnen bedraagt de schuld gemiddeld zo'n 11 procent van het bruto bedrijfsresultaat. De komende jaren komt daar nog invorderingsrente bij, oplopend naar 4 procent in 2024.

Scheepsbouw

Voorals in de scheepsbouw kampen veel bedrijven met een belastingschuld. Bij bouwers van schepen die niet bedoeld zijn voor recreatie staat bij 21 procent van de bedrijven een bedrag open van gemiddeld 676.000 euro. Vermoedelijk zal het voor veel scheepsbouwers moeilijk worden de schuld af te lossen, want in deze branche wordt al jaren weinig winst gemaakt. Het risico op faillissementen lijkt daarom in deze branche aanwezig. Dat is vooral een risico voor andere schuldeisers dan de fiscus, want de fiscus is een zogenoemde preferente schuldeiser, wat wil zeggen dat bij een faillissement andere schuldeisers achteraan de rij moeten aansluiten, tenzij ze een beroep kunnen doen op recht van pand of hypotheek.

Ook de basismetaalindustrie heeft relatief veel schulden. Circa 20 procent van de ondernemingen in deze branche heeft nog een belastingschuld openstaan. Gemiddeld bedraagt de schuld 1,9 miljoen euro, een toename van ongeveer twee ton sinds februari. Ook in deze branche kunnen de schulden problematisch zijn, want er wordt structureel weinig winst gemaakt. Daarnaast kampt de branche momenteel met [explosief gestegen energietarieven](#) die tot rode cijfers kunnen leiden.

Auto-onderdelenindustrie loste af

De auto-onderdelenindustrie is deels hersteld van de ernstige problemen aan het begin van de coronacrisis. In maart 2020 stakte de aanvoer van Chinese onderdelen, waardoor de Europese auto-industrie gedurende

ongeveer twee maanden geheel stil lag. Dit zorgde voor grote financiële schade en flinke belastingschulden. Sinds het najaar van 2020 is echter herstel opgetreden. Het aantal bedrijven met een openstaande belastingschuld in de auto-onderdelenindustrie daalde van 22 procent in februari naar 16 procent in augustus. De totale belastingschuld in de branche daalde van 17 miljoen naar 14 miljoen euro.

Hoewel het aantal faillissementen in de industrie nog altijd laag is, kunnen bedrijven met grote schulden in de problemen komen op het moment dat ze moeten aflossen. Daarnaast kan een gebrek aan investeringsruimte uiteindelijk de continuïteit van de onderneming in gevaar brengen.

Transport & Logistiek

Albert Jan Swart, sector econoom Transport & Logistiek 06-41449681

In de transportsector stond op 31 augustus van dit jaar een belastingschuld van 2,8 miljard euro open bij circa 17 procent van de bedrijven. Het percentage ondernemingen met een belastingschuld ligt in deze sector nog steeds beduidend hoger dan het gemiddelde van 10 procent voor het gehele bedrijfsleven. Ook de gemiddelde schuld is hoog: ruim 313.000 euro, tegen zo'n 90.000 in het gehele bedrijfsleven. Indien de winsten de komende jaren terugkeren naar het peil van 2019, bedraagt de belastingschuld de komende jaren naar schatting gemiddeld 30 maanden winst. In februari bedroeg de schuld nog zo'n 23 maanden aan volledige winst. De schuld is vooral hoog bij bedrijven vanaf 50 medewerkers: gemiddeld 9,9 miljoen euro. Uitgesmeerd over 60 maandelijkse aflossingstermijnen bedraagt de schuld gemiddeld zo'n 51 procent van de winst. De komende jaren komt daar nog invorderingsrente bij, oplopend naar 4 procent in 2024.

Personenvervoer

Vermoedelijk zit ruim de helft van de belastingschuld bij luchtvaartmaatschappijen, openbaar vervoerbedrijven en busvervoerders en taxibedrijven. Om privacyredenen worden niet over alle branches cijfers gepubliceerd. Over het personenvervoer over de weg zijn wel cijfers verstrekt. Ruim 24 procent van de bedrijven in deze branche heeft een openstaande belastingschuld. Bij de grote bedrijven is dat zelfs 69 procent, gemiddeld bedraagt de schuld bij deze groep 5,1 miljoen euro. Voor de hele branche gaat het om naar schatting 33 maanden winst over 2019. De totale belastingschuld in deze branche nam toe van 221 miljoen in februari naar 279 miljoen euro in augustus, een toename van 26 procent. Het personenvervoer werd allereerst getroffen door de lockdown, die pas in juni 2021 werd opgeheven. Daarnaast wordt er nog altijd beduidend minder gereisd, onder andere door reisbeperkingen en het thuiswerkadvies van de overheid.

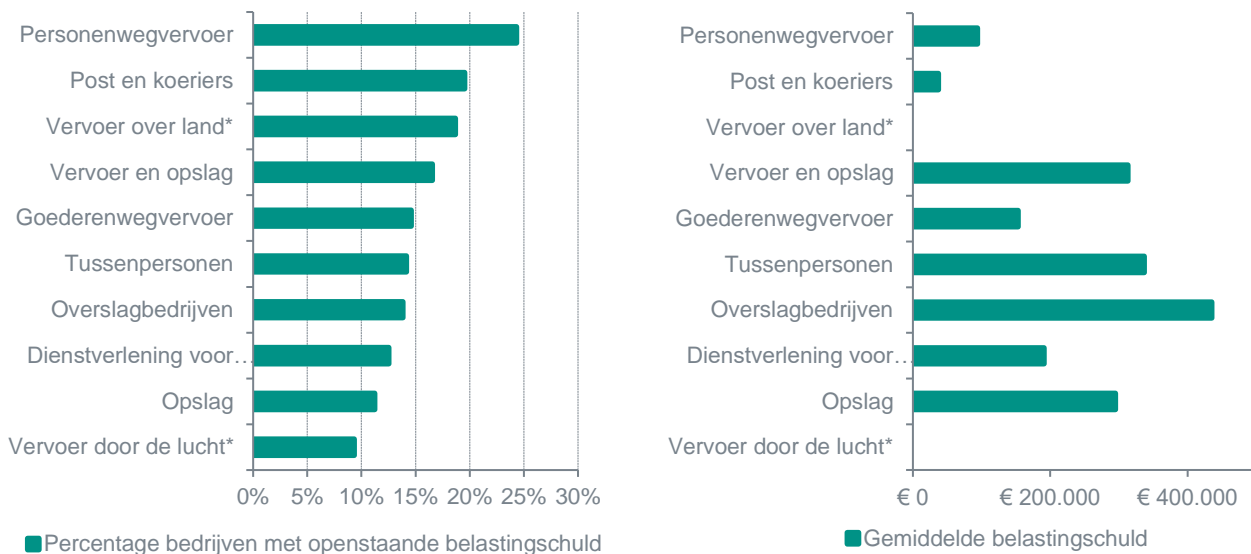
Logistiek rond evenementen

Ook bedrijven in het goederenvervoer kampen met flinke belastingschulden. Die ontstonden vooral gedurende de eerste coronagolf. Door de sterke ontregeling van logistieke ketens en de sluiting van bijvoorbeeld fabrieken, winkels en horeca liep het vervoerde ladinggewicht sterkt terug. Zo heeft 14 procent van de tussenpersonen in het vrachtvervoer een openstaande schuld van gemiddeld 337.000 euro. In het goederenwegvervoer staat bij 15 procent nog een belastingschuld open van gemiddeld bijna 153.000 euro. Dit bedrag komt ongeveer neer op ruim 20 maanden winst over 2019.

Pakketbezorgers

In de branche post en koeriers hebben eveneens veel bedrijven een belastingschuld. Bij 19 procent van de branche staat nog een bedrag open. Dit is geen gevolg van de coronacrisis, want pakketbezorgers hebben juist geprofiteerd van de enorme hoeveelheden online bestelde producten. Vermoedelijk zijn veel pakketbezorgers nauwelijks winstgevend doordat de markt zeer competitief is. De gemiddelde schuld is sinds februari wel teruggelopen, van 45.000 naar 37.000 euro.

Personenvervoer leed onder lockdown

*Voor 'Vervoer over land' en 'Vervoer door de lucht' zijn geen cijfers over de grootte van de belastingschulden beschikbaar.

Bron: CBS, ABN AMRO

De vooruitzichten kunnen voor bepaalde transportbedrijven slecht zijn. Indien de schuld te zwaar op de balans drukt, moet eerst de solvabiliteit worden versterkt voor investeringen kunnen worden gedaan in verduurzaming of digitalisering. Het is ook goed denkbaar dat verzwakte bedrijven worden overgenomen door sterke ondernemingen in de sector. De coronacrisis zou dus kunnen leiden tot verdere consolidatie.

Agrarisch

Nadia Menkveld, sector econoom Agrarisch 06-13545147

Slechts 4,4 procent van alle agrarische bedrijven heeft een belastingschuld. Eind augustus hadden 3.345 agrarische bedrijven een gemiddeld openstaande schuld aan de belastingdienst van circa 50.000 euro. De bedrijven die met een schuld kampen zijn met name actief in de sierteelt.

De sierteeltsector werd in eerste instantie hard geraakt door een afnemende internationale vraag naar sierteeltproducten. Inmiddels is bekend dat de sector, ondanks de enorme exportdip in het tweede kwartaal van 2020, vervolgens juist kon profiteren van de veranderende marktomstandigheden als gevolg

van corona. Zo investeerden veel consumenten in bloemen en planten in en rondom hun woning. Sinds februari is het aantal sierteeltondernemers met een openstaande belastingschuld dan ook afgenomen.

Energieprijzen

De gevolgen voor de coronacrisis zijn voor sierteeltbedrijven minder relevant geworden. Dit geldt ook voor de rest van de landbouwsectoren, zoals veehouders en akkerbouwers. Andere, meer prangende zaken zijn namelijk op de voorgrond getreden.

Voor sierteeltbedrijven onder glas is dit vooral de hogere gasprijs. De enorme stijging van de gas- en elektriciteitsprijzen heeft een groot effect op glastuinders. Deze ondernemers verbruiken namelijk veel gas om de kassen warm te stoken. Volgens cijfers van Wageningen Economic Research maken de energiekosten zo'n vijfde van de totale kosten uit. Veel tuinders zijn zeer professioneel met hun energiestrategie omgegaan en hebben hun gasbehoefte meerjarig afgedekt. Verder passen telers strategieën toe om flexibel te blijven in hun productie. Dit doen ze onder meer door later te planten of minder belichte teelt toe te passen. Toch kan een hogere gasprijs die niet of slechts deels vooruit is ingekocht direct gevolgen hebben voor de winst van deze tuinders.

Zakelijke dienstverlening

Sonny Duijn, sector econoom Thema's 06-51186389

De belastingschuld in de zakelijke dienstverlening is de afgelopen maanden toegenomen. De categorieën die volgens de definitie van het CBS onder deze sector vallen, hebben per augustus voor 3,6 miljard euro aan openstaande belastingschuld. Omdat bedrijven de schuld nu in 60 maanden mogen terugbetalen, drukt die extra schuld echter minder zwaar op de kasstromen van bedrijven in de zakelijke dienstverlening dan eerder de verwachting was.

Een aantal subsectoren heeft hierbij een hoog percentage bedrijven met openstaande belastingschuld. Dit geldt bijvoorbeeld voor een kwart van de bedrijven in de uitzendbranche. Deze branche werd vorig jaar sterk geraakt door de uitbraak van corona, toen de vraag naar personeel aanvankelijk zeer sterk terugviel.

Inmiddels is de economische situatie sterk verbeterd, en neemt het aantal vacatures in rap tempo toe, evenals het aantal uitzenduren. Dit heeft deels voor aflossingen van belastingschuld gezorgd. Per eind augustus heeft 41 procent van de bedrijven met vijftig medewerkers of meer in de uitzendbranche een belastingschuld, waar dit een halfjaar eerder nog 48 procent is.

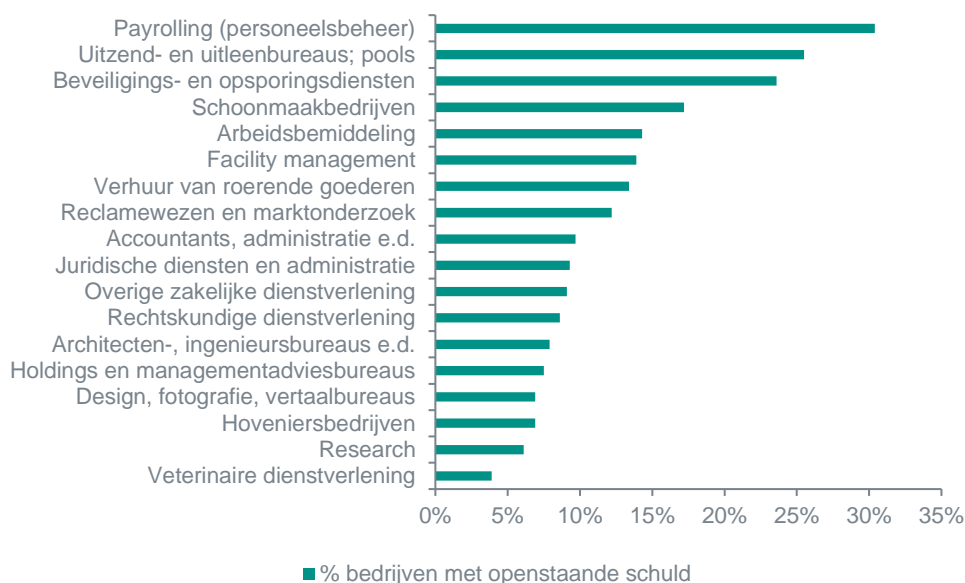
Personeelstekorten

De uitzenders zijn echter niet alleen gebaat bij economische groei, maar ook bij een wat hogere werkloosheid. Dat zou namelijk helpen om personeelstekorten, die inmiddels nijpender zijn dan voor de coronacrisis, deels terug te dringen.

Bij een zeer krappe arbeidsmarkt kan het voor bedrijven uiteindelijk aantrekkelijker zijn om uitzenders over te slaan bij het zoeken van personeel, al is momenteel sprake van een toename in uitzenduren. Bovendien is het voor uitzenders zelf moeilijk aan personeel te komen. In de uitzendbranche gaf aan het begin van het derde kwartaal liefst 61 procent aan dat het tekort aan arbeidskrachten een belemmering is, blijkt uit de conjunctuurenquête van het CBS.

Mogelijk blijft mede daarom het percentage bedrijven met belastingschuld in de sector relatief hoog, evenals het gemiddelde uitstaande bedrag per bedrijf. Die is zelfs fors toegenomen. Gemiddeld gaat het in deze subsector om 387.000 euro, waar dit eerder 329.000 euro was.

Veel uitzenders met belastingschulden

Bron: CBS, ABN AMRO

Payroll-bedrijven

Bij payroll-bedrijven is de situatie prangender: onder hen heeft 30 procent een openstaande schuld bij de belastingdienst. Van de payroll-bedrijven van 2 tot en met 49 medewerkers heeft nu 40 procent een openstaande schuld bij de belastingdienst.

De gemiddelde belastingschuld is in deze branche bovendien sterk toegenomen, naar 2,3 miljoen euro. Voor payroll-bedrijven lijkt het nog aantrekkelijker uitstel van belastingbetaling aan te vragen, omdat zij gefocust zijn op de 'backoffice' van personeelsbeheer. Daarbij hebben ze te maken met dunnere marges dan bredere uitzendbedrijven, die zich ook bezighouden met werving en selectie.

Tot slot zijn er nog enkele meer faciliterende branches die een relatief hoog percentage hebben van bedrijven met een belastingschuld. Bij beveiligings- en opsporingsdiensten heeft 24 procent openstaande

belastingsschulden, bij schoonmaakbedrijven is dit 17 procent. Daarmee is in beide branches het percentage zelfs ietsje gestegen. Hierbij kan sprake zijn van een keteneffect vanuit hun afzetmarkt: doordat evenementen en de horeca zwaar geraakt zijn, is er dan minder vraag naar dergelijke diensten.

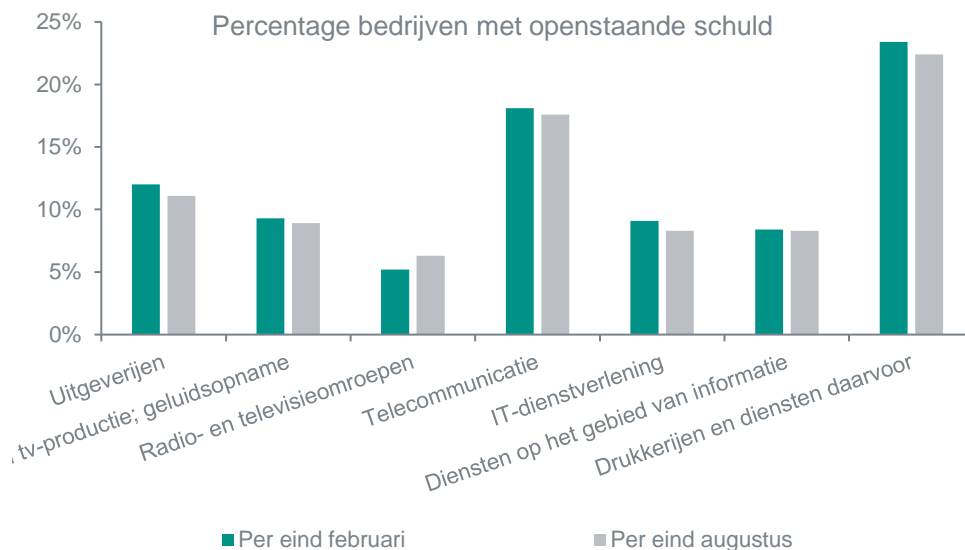
Technologie, Media en Telecom

Sonny Duijn, sector econoom Thema's 06-51186389

Bij meerdere subsectoren van de sector Technologie, Media en Telecom (TMT) komen openstaande belastingsschulden relatief weinig voor. Dat is niet verrassend, aangezien de sector relatief goed stand wist te houden tijdens de coronacrisis. Een deel van de sector heeft geprofiteerd van de versnelling van de digitale transformatie.

Niettemin zijn er duidelijke verschillen. Zo is bij 22 procent van de bedrijven in de drukkerijbranche sprake van belastingsschuld, waarbij bovendien nauwelijks sprake was van een daling ten opzichte van een halfjaar eerder. De gemiddelde belastingsschuld bedraagt in die subsector 148.000 euro. Van de grote bedrijven is zelfs bij driekwart sprake van openstaande belastingsschulden in deze branche.

Vooral drukkerijen kampen met belastingsschuld

Bron: CBS, ABN AMRO

Deze drukkerijen werden zwaar geraakt door de coronacrisis, die bijvoorbeeld zorgde voor uitval vraag naar reclamedrukwerk en naar drukwerk voor evenementen. Dat komt bovenop bestaande uitdagingen in de grafische industrie, die de productie en omzet door de digitalisering de afgelopen jaren al zag dalen. Dit maakt uitstel van belasting extra welkom, ook om verder te kunnen investeren.

De bezettingsgraden zijn dit jaar in de drukkerijbranche gedeeltelijk hersteld, maar daarmee zijn de zorgen niet verdwenen. Het orderboek is relatief dun; gemiddeld ligt er slechts voor een ruime maand werk op de plank. Aan het begin van het derde kwartaal gaf 3 op de 10 bedrijven in de branche aan dat 'onvoldoende vraag' voor hen een belemmering is, zo blijkt uit de conjunctuurenquête van het CBS. In de eerste helft van het jaar was dit zelfs zo'n 45 procent.

Telecom en IT

Ook voor een aantal sectoren die na de uitbraak relatief goed standhielden, kan de schuld aan de belastingdienst een factor van belang zijn. Zo heeft in de telecomsector 18 procent van de ondernemers te maken met openstaande schulden met een gemiddelde omvang van 548.000 euro.

In de IT-sector is dat slechts 8 procent, maar daar drukt de belastingschuld wel relatief zwaar op de kasstromen. In de IT-dienstverlening, zoals door het CBS gedefinieerd, kan dit zelfs 48 procent van de winst kosten, uitgaande van de betalingstermijn van zestig maanden. Ook is het gemiddelde schuldbedrag hier toegenomen. Van belastinguitstel is bij een aantal van deze bedrijven dus zeker wel sprake.

Dit kan bijvoorbeeld te maken hebben met het niet halen van de eigen groeiverwachtingen. De IT-sector bestaat gedeeltelijk uit een aantal bedrijven die inzet op zeer sterke groei, bijvoorbeeld aanbieders van Software-as-a-Service (SaaS). Die verwachte groei kan soms niet behaald worden, door corona. Wanneer hun klanten meer op de kosten moeten gaan letten, kunnen zij abonnementen onder de loep gaan nemen. Wanneer het aangeboden IT-product niet cruciaal is voor de bedrijfsvoering, kan het aantal opzeggers toenemen.

Voor aanbieders van kortlopende contracten is dat dan een extra risico. Bovendien kan een moeilijk economische situatie ertoe leiden dat minder bedrijven dan verwacht het product in beginsel afnemen. De mogelijkheid tot uitstel van belasting kan dan een welkome manier zijn om wat extra liquiditeit te creëren en verder te investeren. Inmiddels laat de IT-branche na de groeivertraging van vorig jaar nu weer snelle groei zien.

Bouw

Madeline Buijs, sector econoom Bouw 06-10971786

De belastingschuld die bouwbedrijven hebben opgebouwd is per eind augustus opgelopen tot 4,1 miljard euro. Eind februari bedroeg de schuld nog 3,7 miljard euro. De sterkste toename is te zien bij de bouwers van wegen, spoorwegen en tunnels. Deze bedrijven hebben last van uitgestelde projecten als gevolg van de stikstofproblematiek. Ook komen bedrijven in de problemen door de gestegen grondstofprijzen.

In totaal hebben 76.195 bedrijven in de bouwsector en aanverwante branches zoals in de productie van hout- en bouwmaterialen, architecten en de groothandels in bouwmaterialen belastinguitstel aangevraagd. Dat is 12 procent van het totale aantal bedrijven in de sector. Vooral bij kleine en middelgrote bouwbedrijven is de belastingschuld sinds eind februari opgelopen. De openstaande belastingschuld is bij

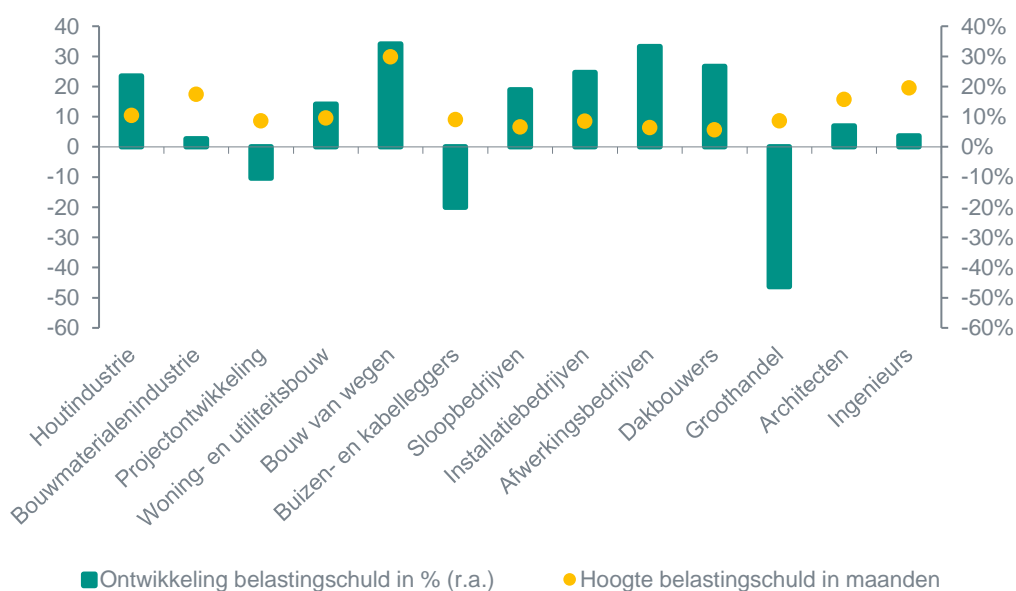
middelgrote bouwbedrijven met 2 tot 49 werknemers met bijna 29 procent gestegen, terwijl bouwbedrijven met 50 werknemers of meer juist hun belastingschuld hebben teruggebracht. Eind augustus heeft nog 14 procent van hen een belastingschuld; dit was eind februari nog 24 procent.

Andere oorzaken

Het is opvallend dat vooral middelgrote bouwbedrijven een grote belastingschuld hebben, aangezien de invloed van corona op de bouw beperkt is geweest. De oorzaak moet dan ook worden gezocht in andere redenen die de sector in zijn functioneren beperkt, zoals de stikstofproblematiek en de sterk gestegen grondstofprijzen. Dit zorgt ervoor dat bouwbedrijven die zich concentreren op bepaalde disciplines minder werk hebben of juist veel hogere kosten, waardoor hun marges worden uitgehold.

Zo is de belastingschuld van bouwers van wegen sinds eind februari met 34 procent gestegen als gevolg van de stikstofproblematiek. De beperkende maatregelen kunnen veel grote infraprojecten niet doorgaan, omdat geen definitief tracébesluit kan worden genomen door gebrek aan stikstofruimte. Ook ontstaan steeds meer problemen bij kleinere projecten, omdat die vaak in opdracht van gemeenten worden aanbesteed. Door de coronacrisis komen veel gemeenten in financiële problemen, omdat veel geld is uitgegeven aan bijvoorbeeld handhaving. Hierdoor wordt bezuinigd op andere zaken, zoals de infrastructuur. Middelgrote bouwbedrijven hebben hier last van, omdat zij als onderaannemer door grote bouwbedrijven worden ingehuurd of zelf kleinere projecten uitvoeren. Ook grote bouwers actief in de wegenbouw hebben overigens een hogere belastingschuld.

Vooral infrabouwers en onderaannemers hebben belastingschuld

Bron: CBS, ABN AMRO

Daarnaast hebben onderaannemers zoals installateurs, afwerkingsbedrijven en dakbouwers een hogere belastingschuld dan in februari. Zij hebben waarschijnlijk last van de sterk gestegen prijzen van

bouwgrondstoffen zoals hout en staal. Hierdoor zijn hun inkoopkosten hard toegenomen, en kunnen zij deze extra last wellicht alleen financieren door tijdelijk geen belasting te betalen. Ook ondernemers in de bouwmaterialenindustrie hebben een relatief hoge belastingschuld waar de sterk gestegen grondstofprijzen de oorzaak van zijn. Deze producenten kopen nu tegen veel hogere prijzen grondstoffen in.

De verwachting is dat de bouwproductie de komende jaren stijgt, waardoor het voor veel bouwbedrijven geen probleem is om de opgebouwde belastingschuld terug te betalen. Voor de bouwers actief in de aanleg van wegen kan dit anders zijn, omdat zich minder projecten aandienen.

Food

Nadia Menkveld, sector econoom Food 06-13545147

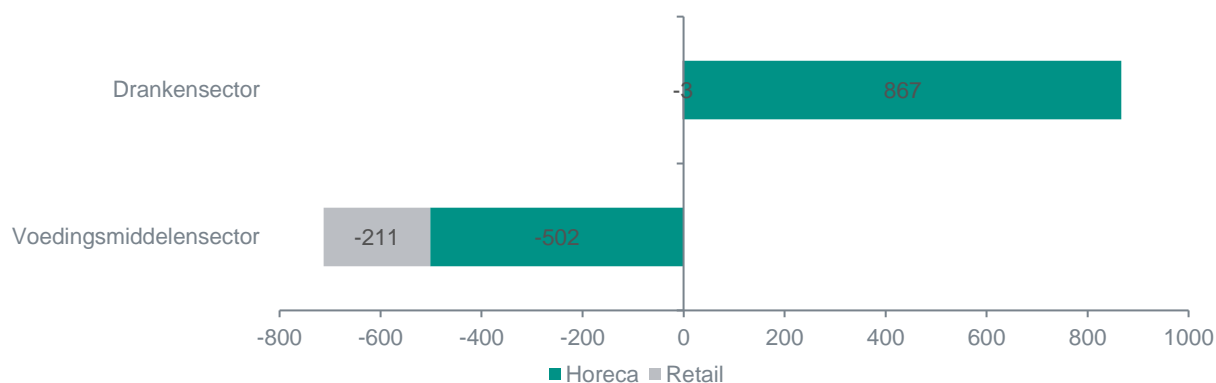
Eind februari hadden 810 bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie een openstaande belastingschuld. In de maanden tot en met augustus kwamen daar nog eens 15 bedrijven bij. Per eind augustus had zo'n 14 procent van de bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie een belastingschuld, die in totaal 176 miljoen euro bedraagt. Bij de groothandelaren in voedingsmiddelen is eveneens het aantal bedrijven met een schuld toegenomen. Eind augustus had zo'n 15 procent van de groothandels in voedingsmiddelen een schuld aan de belastingdienst, voor een totaal van 221 miljoen euro.

Relatief veel grote bedrijven hebben hun belasting uitgesteld. Een vijfde van alle grote bedrijven binnen de sector Food heeft een belastingschuld, terwijl dit voor minder dan een tiende van de kleinere bedrijven geldt. Zo heeft de helft van de drankbedrijven en een derde van de zuivelverwerkers met 50 medewerkers of meer een belastingschuld. Het gaat bij de drankbedrijven om zo'n 20 en bij zuivelverwerkers om in totaal 35 bedrijven.

Horecaleveranciers

De coronamaatregelen hebben de bedrijven in de Food geraakt die aan restaurants, cateraars of kroegen leveren. Deze out-of-home-leveranciers zijn een flink deel van hun omzet kwijt geraakt doordat deze afzetkanalen niet of beperkt open waren. De FNLI, branchevereniging van de levensmiddelenindustrie, becijferde dat in 2020 de toeleveranciers aan de horeca zo'n 713 miljoen euro misliepen als gevolg van de coronacrisis. Daar staat tegenover dat voedselabrikanten die aan het retailkanaal leverden 867 miljoen erbij plusden. Alleen de drankenleveranciers hebben zowel aan de horeca als aan het supermarktkanaal omzet verloren. Ook in de eerste maanden van 2021 voelden de leveranciers aan de horeca de restricties als gevolg van de coronacrisis in hun omzet.

Toelevering van levensmiddelenindustrie in 2020 ten opzichte van 2019 (x mln euro)

Bron: FNLI, CBS, Decisio

Binnen de drankenindustrie zijn met name de alcoholische dranken zoals bier geraakt door de coronacrisis. De bedrijven in deze branche hebben een gemiddelde belastingschuld van 313.0000 euro. Eind februari was de gemiddelde schuld in deze branche nog 296.000 euro. Uiteraard verschilt de gemiddelde schuld per ondernemer, waarbij de kleine ondernemers een gemiddelde schuld van zo'n 25.000 euro hebben, terwijl grote ondernemers met 50 werknemers of meer een gemiddelde schuld van 2,7 miljoen euro hebben.

Bierbrouwers

Voor de kleinere ondernemers binnen de drankenindustrie, zoals kleinere bierbrouwers, geldt dat het optimisme in de periode voor de coronacrisis hoog was. De economie draaide goed en de verkoop van speciaalbier nam flink toe. Dit zorgde dat er veel kleinere bierbrouwers in de paar jaar voor 2020 zijn gestart en stevig hebben geïnvesteerd in opschaling van capaciteit. Zo lag het aantal bierbrouwers met 3 tot 5 werknemers begin 2020 maar liefst 80 procent hoger dan begin 2018. Bij het uitbreken van de crisis kampten deze bedrijven met een lagere omzet, terwijl ze wel aanzienlijke kosten hadden. Tijdens de coronacrisis stakte de groei in het aantal bierbrouwers, maar sinds medio 2021 neemt hun aantal weer toe.

Hogere kosten

Voor de voedingsmiddelenindustrie geldt dat niet alleen de belastingschulden op de kasstroom drukken, maar ook de hogere productiekosten als gevolg van gestegen energie-, transport-, verpakkings- en grondstofkosten. Ondernemers staan dus niet te springen om hun belastingschuld af te lossen. De gemiddelde belastingschuld binnen de voedingsmiddelenindustrie was eind februari 194.000 en liep naar augustus toe op naar 210.000 euro. Voor de aflossingscapaciteit de komende periode is met name het verloop van inkooprijzen van belang, maar ook de nieuwe coronamaatregelen die inmiddels afgekondigd zijn.

Verantwoording

Bij het berekenen van de belastingdruk voor de verscheidene sectoren zijn we als volgt te werk gegaan.

Belastingenschuld

Eerst berekenen we de gemiddelde belastingenschuld per bedrijf. Op verzoek van ABN AMRO heeft het CBS cijfers van de Belastingdienst vrijgegeven over het openstaand uitstel van belastingbetaling op 31 augustus 2021, per SBI-code. We gebruiken indien mogelijk SBI-codes tot 5 digits; vanwege privacyregels zijn deze cijfers niet voor alle branches gepubliceerd. We delen deze schuld door het aantal bedrijven dat openstaand uitstel van belastingbetaling heeft, zodat we weten wat de gemiddelde belastingenschuld per bedrijf binnen een bepaalde SBI-code is.

Belastingdruk

Om te bepalen wat dit betekent voor de belastingdruk van bedrijven per maand, berekenen we eerst voor elke branche de gemiddelde brutowinst in 2019. Over de vrije kasstroom per branche zijn geen cijfers beschikbaar, bij gebrek daaraan nemen we de brutowinst als uitgangspunt. We nemen aan dat de winsten de komende jaren ongeveer zullen terugkeren naar het peil van 2019. We gebruiken CBS-cijfers over het resultaat voor belastingen in 2019 per bedrijfstak. Dit is de brutowinst voor winstbelasting, maar na de kosten van de omzet, investeringen en financieringslasten. Indien we de operationele winst als uitgangspunt zouden nemen, zou dit het beeld vertekenen, want de ene sector is kapitaalintensiever dan de andere en de investerings- en financieringslasten verschillen dus per branche. We delen voor elke bedrijfstak het resultaat voor belastingen door het aantal bedrijven in de branche om het gemiddelde resultaat te berekenen. Vervolgens delen we de gemiddelde belastingenschuld door het gemiddelde resultaat. Vermenigvuldiging met twaalf levert het aantal maanden op dat bedrijven de gehele winst zouden moeten afdragen om de oude belastingenschuld af te lossen. Door dit bedrag vervolgens te delen door 60, is te berekenen welk percentage van het resultaat gedurende de 60 aflossingstermijn bij de fiscus moet worden afgelost. Door deze getallen voor de verschillende SBI-codes met elkaar te vergelijken, ontstaat een beeld van de belastingdruk in de verschillende branches.

Voor de agrarische sector zijn geen CBS-cijfers over het resultaat voor belastingen beschikbaar. Daar waar nodig is gekeken naar de belastingenschuld ten opzichte van inkomen uit bedrijf. Het inkomen uit bedrijf is een ander cijfer, waardoor de agrarische bedrijven niet goed te vergelijken zijn met de andere sectoren.

Transactiedata zakelijke klanten van ABN AMRO

Op basis van de transactiedata van zakelijke klanten van ABN AMRO is per branche berekend hoeveel belasting er per kwartaal is afgedragen. We hebben deze betalingen geïndexeerd. Het gemiddelde van de vier kwartalen in 2019 is 100. Uit de data blijkt in welk kwartaal de belastingenschuld van bedrijven is ontstaan en in welke kwartalen mogelijk juist meer is (terug)betaald.

Beperkingen

We realiseren ons dat 2019 een goed jaar is geweest voor veel bedrijven. De winst keert gedurende de komende jaren niet per se voor alle ondernemers terug naar hetzelfde niveau, bijvoorbeeld doordat er in

2020 en 2021 minder is geïnvesteerd, of door trends als digitalisering. Als de bedrijfswinsten gedurende de komende jaren lager uitvallen, dan zal de belastingdruk vermoedelijk hoger uitvallen dan onze schattingen weergeven. Daarnaast moet over het resultaat voor belastingen nog vennootschapsbelasting voor het lopende jaar worden afgedragen, tenzij het resultaat nihil of negatief is of er sprake is van een compensabel verlies. De invorderingsrente, die over de belastingschuld moet worden betaald, is gemakshalve buiten beschouwing gelaten. Het tarief daarvoor loopt de komende jaren stapsgewijs op naar 4 procent in 2024. Het is ook mogelijk dat de belastingschuld uiteindelijk lager uitvalt, bijvoorbeeld wanneer ondernemers aangifte doen van een negatief bedrijfsresultaat over 2021. Dat kan namelijk leiden tot teruggave van eerder betaalde vennootschapsbelasting, die in mindering kan worden gebracht op de belastingschuld. Ook andere vormen van belasting, waaronder omzetbelasting, kunnen uiteindelijk lager uitvallen. Verder is ook de inflatie buiten beschouwing gelaten.

De verhouding tussen de gemiddelde belastingschuld en het gemiddelde bedrijfsresultaat is met onzekerheden omgeven. De CBS-data bevatten immers wel gegevens over het aantal bedrijven dat een belastingschuld heeft, maar bevatten geen cijfers over de resultaten over 2019 van dezelfde groep bedrijven. Bij gebrek aan gegevens zijn we genoodzaakt uit te gaan van het gemiddelde bedrijfsresultaat voor de gehele branche. Het is mogelijk dat alleen de bedrijven met een belastingschuld winstgevender of juist minder winstgevend zijn dan het gemiddelde in de branche. Dit zou het beeld kunnen vertekenen.

In het diagram op pagina 2 zijn enkele branches bestaande uit een klein aantal bedrijven weggelaten.

In deze analyse is alleen de gemiddelde belastingachterstand berekend. Ondernemers kunnen ook kampen met bijvoorbeeld schulden bij leveranciers, huurachterstanden, of (privé-)schulden bij bijvoorbeeld familie. Deze schulden zijn niet meegenomen in onze berekeningen.

We maken alleen onderscheid tussen bedrijven met 1 werknemer, bedrijven van 2 tot en met 49 en bedrijven met 50 of meer werknemers. De belastingdruk is echter berekend op basis van het gemiddelde bedrijfsresultaat van de gehele branche, dus van zowel kleine als grote ondernemingen. We beseffen dat de problematiek verschillend is tussen kleine en grote bedrijven. Hier besteden we ook aandacht aan.

Auteurs

Franka Rolvink Couzy	Hoofd Sector Research	Franka.Rolvink@nl.abnamro.com
Madeline Buijs	Sector Econoom Bouw en Vastgoed	Madeline.Buijs@nl.abnamro.com
Jan-Paul van de Kerke	Macro-Econoom	Jan-paul.van.de.kerke@nl.abnamro.com
Sonny Duijn	Sector Econoom Thema's	Sonny.Duijn@nl.abnamro.com
Nadia Menkveld	Sector Econoom Agri en Food	Nadia.Menkveld@nl.abnamro.com
Albert Jan Swart	Sector Econoom Industrie en Transport & Logistiek	Albert.Jan.Swart@nl.abnamro.com
Gerarda Westerhuis	Sector Econoom Retail en Leisure	gerarda.westerhuis@nl.abnamro.com

Disclaimer

De in deze publicatie neergelegde opvattingen zijn gebaseerd op door ABN AMRO betrouwbaar geachte gegevens en informatie. Door de onzekerheid over het verloop van het coronavirus zijn deze verwachtingen met meer onzekerheid omgeven dan gebruikelijk. Noch ABN AMRO, noch functionarissen van de bank kunnen aansprakelijk worden gesteld voor in deze publicatie eventueel aanwezige onjuistheden. De weergegeven opvattingen en prognoses houden niet meer in dan onze eigen visie en kunnen zonder nadere aankondiging worden gewijzigd. Het gebruik van tekst of cijfers uit deze publicatie is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Teksten zijn gesloten op 5 november 2021